

інтернет-мережі, значною мірою формують свій зміст та ідейне наповнення також з медіа-середовища. Разом з тим, активна участь в їх творенні користувачів мережі дає підстави вважати цей сегмент творчості соціально орієнтованою, яка відображає погляди, ціннісне відношення до подій і явищ сучасного повсякдення.

Список використаних джерел:

1. Гримов О. А. Социокультурное самоконструирование личности в социальных сетях Интернета / О. А. Гримов [Электронный ресурс]. – Электрон. дан. (1 файл). – Режим доступа: <http://journal.homocyberus.ru>
2. Колистратова А. В. Эпоха постмодерна и фольклор: отсутствие субъекта высказывания / А. В. Колистратова // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2011. – № 2(9). – С. 88–90.
3. Морозов А. В. Фольклорное творчество в условиях становления информационного общества / А. В. Морозов // Беларуская культура ва ўмовах глабалізацыі: матэрыялы навук. канферэнцыі, прысвечанай 35-годдзю БДУКМ (3 снежня 2010 г.): [у 2 т.]. – Мінск, 2011. – Т. 1. – С. 54–59.
4. Ardevol E. Cyberculture: Anthropological perspectives of the Internet / E. Ardevol [Электронный ресурс]. – Электрон. дан. (1 файл). – Режим доступа: <https://eardevol.files.wordpress.com/2008/10/cyberculture.pdf>

Джигга Г.М.

*викладач вищої категорії,
Тульчинське училище культури*

ОСОБЛИВОСТІ ОКРЕМИХ ВИДІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

Художня культура – це унікальне явище світової історії, що в яскравій палітрі митецьких видів, жанрів і форм втілює ментальні риси українського народу: емоційність, ліричність, героїзм, життєвий оптимізм, гумор, естетичне світосприйняття. Вивчення української художньої культури, яка в різні часи зазнавала то стрімких злетів, то спалів та руйнувань, сприятиме узагальненню знань у царині народного і професійного мистецтва, здобутків минулого й сучасності.

В сучасних умовах соціально-економічної і культурної перебудови в українському суспільстві динамічно зростають вимоги до рівня творів художньої культури, зокрема декоративно-прикладного мистецтва, що відіграє величезну роль у процесі світовідображення та естетичного розвитку всіх категорій населення. Дуже важливим є донесення до свідомості людей що твори народних умільців є зразками справжнього мистецтва, в яких форма, декор і зміст перебувають у нерозривній єдності.

Українське народно-прикладне мистецтво багате і різноманітне: художня обробка дерева, розпис, ткацтво, різьблення, вироби з шкіри, соломи і т.д. для нього характерні глибока традиційність, стриманість декоративного вирішення, перевага давніх геометричних мотивів, чорно-червона гама в прикрашанні одягу, що найбільше знайшли своє відображення в народній вишивці.

У процесі історичного й культурного розвитку в Україні в кожній місцевості утворилися характерні орнаментальні мотиви й композиції вишивок, колірна гама, специфічні техніки виконання. Дбайливо передавалися вони з покоління в покоління, майстри відшліфовували кращі досягнення своїх попередників, розвиваючи й удосконалювати їх.

Вишивкою захоплювалися повсюди. Кожний район, навіть кожне село різнилися місцевою самобутністю мистецтва вишивки.

В українських вишивках збереглася значна кількість геометричних орнаментальних моментів, які мали в давнину магичний зміст. Вишивки були своєрідним оберегом від злих сил. Однак, із плином часу, семантика їх забулася, втрачилось їх первісне значення, вишивки стали тільки художнім оздобленням. Проте, і сьогодні, це не лише художнє оформлення речей, а й мистецтво оригінального бачення світу, відтвореного специфічними художніми засобами. Це давнє й вічно молоде мистецтво. Секрет його молодості – в єдності людини з природою, в умінні впродовж століть зберігати красу й дарувати радість.

Характерною особливістю народної вишивки є величезна різноманітність технік і поєднання їх (до 10-15 технік одночасно в творах мистецтва).

Велике багатство технік вишивання характерне для Вінниччини: низь, хрестик, стеблівка, настилювання, зерновий вивід, вирізування; різноманітні види чорних, білих та кольорових мережок. Поряд з основними швами застосовуються й допоміжні – штапівка, контурні шви, якими обробляють і з'єднують окремі елементи композиції. Майже кожне село в ХІХ столітті мало характерну вишивку з певними орнаментальними і стильовими чи іншим особливостями, хоча ці принципи не завжди яскраво виражені, особливо в чорно-червоній кольоровій гамі. Орнаменти цього періоду графічні, вибагливі, та надзвичайно цікаві корені започаткування цієї «графіки голкою» сягають глибокої давнини. Серед різноманітних технік вишивок основною на Поділлі була і є «низь».

Техніки «низью» поділялися на декілька видів за характером виконання або орнаментальних особливостей: «кругла низь», «строката низь», «сліпа низь», «дрібна».

Особливість полягає у вишиванні орнаменту зі зворотного боку тканини.

Вишиваючи, ми не бачимо візерунку, котрий утворюється на лицьовій стороні. Вишивка ведеться справа наліво на непарній кількості ниток: 1, 3, 5, 7, 9. Дрібне колористичне доповнення виконується з лицьового боку опісля.

Орнаментальні фігури на Поділлі мали багато поетичних назв: «раки», «реп'яшок», «купчаки», «піддавки», «орли», «орли летять», «орли-метелики», «маленький Іванко», «семирожок», «кучерами», «саїнська зозулька», «половина безконечника», «солов'їні вічка», «ліра» та інші.

Яскраво виділяються і колористичні вподобання подолян. Це вишивки чорним «густим» кольором, червоним, поєднання цих кольорів у найрізноманітніших пропорціях, вишивки жовтим кольором, поєднання червоного з синім, вишивки коричневими кольорами теплих та холодних відтінків.

Подільські вишивальниці постійно збагачують, розробляють нові техніки та орнаменти. Відомі на весь світ клембівські майстрині неодноразово ставали переможницями Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів вишивальниць і сьогодні розглядають вишивку як важливу художню цінність, що виконує численні функції. Це показовий вид мистецтва, який зберіг, доніс до нас і стверджує дальший розвиток орнаментальності, графічної, живописної культури народу.

Традиція писати писанки сягає своїм корінням в сиву давнину, коли людина була неподільна з природою. Саме тоді зародилася традиція розписувати яйце різними мотивами, найчастіше геометричними, що походять від давніх язичницьких вірувань і культів. Найпростіші архаїчні мотиви – лінії, кола, хрести, ромби, квадрати, крапки. Чому саме на яйці? Мабуть тому, що прадавні люди вірили, що розписуючи писанки, перетворювали яйце в модель Землі і Всесвіту. Писанки – символ нового життя, а з прийняттям Християнства ще й символ воскресіння Бога та відродження природи. Усі орнаменти можна поділити на геометричні, «образні» або «фігурні». Значення та зміст багатьох символів ми вже не зможемо розшифрувати і тому сприймаємо як суто декоративні елементи.

Своє значення при написанні писанки мають не лише символ, але й колір. Червоний колір символізує добро, радість життя. Золотавий, оранжевий колір подібний до Сонця, що означає тепло, надію, врожай. Зелений колір означає весняне пробудження природи. Блакитний – небо, чистоту, здоров'я, воду. Чорний колір – колір потойбіччя, всього невидимого і таємного, нескінченність життя людини, продовження життя після смерті.

Подільська писанка – унікальне явище української культури, в якому народ виявив свій мистецький хист, здатність до творчого осмислення та художнього узагальнення навколишнього світу.

Традиційні подільські писанки мають великий широкий малюнок. Рослинний та геометричний орнамент. Часто мають чорне тло, інколи – червоне. Характерні орнаменти: хвиляста лінія – нитка життя, дубове листя – побажання бути здоровим, «грабельки» – добробут в господарстві, сорок клинців – сорок точок життя.

Особливе місце займає стародавній мотив «дерево життя», який у писанках виступає під назвою «вазон». Стилізований рослинний орнамент побудований на вільних ритмах і наближений до природних форм. В орнаментиці писанок Поділля зустрічається дві категорії антропоморфних мотивів: детально виписані жіночі постаті та фантастичні образи.

Писанкова орнаменталія Поділля є багатим і змістовним історичним джерелом, що до певної міри відтворює систему давнього світосприйняття,

своєрідного відображення природи та побуту у характерних орнаментальних формах.

Список використаних джерел:

1. Кара-Васильєва Т., Чорноморець А. Українські вишивки. – Київ.: Либідь, 2002.
2. Художня культура України: Навч. посіб. / Л.М. Масол, С.А. Ничкало, Г.І. Веселовська, О.І. Оніщенко., за заг. ред. О.І. Масол. – Київ: Вища школа, 2006.
3. Гооровенко В. Дивоствіт декоративно-прикладного мистецтва // Журнал «Мистецтво та освіта» № 2/68. – К.: Педагогічна думка, 2013.

Кузів М.В.

старший викладач,

Кам'янець-Подільський національний університет

МУЗИЧНИЙ ТЕХНІКУМ КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОРІЧЧЯ

Багато славних імен обдарованих митців-виконавців та педагогів складають багатолітню історію музичної освіти Подільського регіону, а саме Кам'яниччини. Однак сьогодні важливим є новий погляд саме на витoki, перші роки становлення спеціальних музичних навчальних закладів і на постаті, які визначали їх «обличчя» і значимість.

Метою статті є дослідження діяльності та функціонування музичного технікуму на Поділлі впродовж ХХ сторіччя і визначення його значення у процесі формування музичної освіти регіону означуваного періоду.

В 1921 році на теренах колишньої царської Росії почалася типізація музичних навчальних закладів, яка була пов'язана з діяльністю видатного українського музикознавця Б. Яворського [1, с. 608-609]. У своїй доповіді «Про принципи побудови навчальних планів і програм у професійній музичній школі» (прочитано 2 травня 1921 р.) ним вперше в музичній педагогіці ХХ сторіччя була висунута теза: «...елемент творчості повинен увійти в програми всіх навчальних курсів.» [2, с. 783]. До цього ж часу відноситься і організація перших спеціалізованих середніх музичних шкіл, музичних технікумів, в 30-ті роки перейменованих в училища.

Ця подія поклала початок існуванню і розвитку в Подільській губернії професійної музичної освіти, музично-педагогічної школи як стрункої системи поглядів на проблеми і методику навчання і виховання музикантів-педагогів і виконавців, якій судилося розвиватися ось вже більш ніж 80 років у діяльності кількох поколінь подільських музикантів.

Біля витоків музично-педагогічної школи Кам'яниччини стояли Тадеуш Ганицький та Зденек Комінек.

Вагомий внесок у розвиток музичної освіти на Поділлі зробив граф Тадей Денисович Ганицький (1844-1937 р.р.) – педагог, просвітитель, скрипаль,